

Dene gina köcökpa te Pawülü ba fü Timoteyo 1 Timoteyo

Masere si-ngü

Dene gina köcökpa te Pawülü ba fü Timoteyo. Pawülü ta de kpara te ngbü endoro gbü wü gara sü, teka amala ngari Yesu fü wü kpara. Gbü gara ra, fü Pawülü akoro agbü gara sü de iri ye Lisitera. Fü engu amaka Timoteyo kpala. (Mü ena amaka ngü la gbü Mürü Tima ka Yesu 16). Timoteyo ta de jaji komoko te to maguma ye fü Yesu. Ah ge baka te Timoteyo le ngü ka Yesu gömö Pawülü, angü Pawülü ngbü eï engu, gü ba, “Ah de ye ni, gbü tima ka Me” (1 Timoteyo 1:2).

Te Pawülü du maka Timoteyo agbü Lisitera, fü ngü ka Timoteyo areke gbü jijia afa sü. Te di bala, Pawülü gü ba, “Ni ena aza engu, de ah ndoro de wü ani ake Sila, teka ale ta-ngü te ani gbü tima ka Me.” Fü Timoteyo ayia akpo da endoro de ewü teka mere bi re.

Gbü gara ra, wü Pawülü ake Timoteyo ngbü ta emala ngari Yesu fü wü kpara, agbü gara sü de iri ye Efeso. Te Pawülü yia teka ace Efeso, anü agbü gara sü, agbü tö ka Makedoniya, fü ah adu afi nga ngü, gü ba, “Ah reke areke te Timoteyo ena angbü agbü Efeso sene, teka ari wü *kpara ka Yesu de zu ngari Me, teka ato wazi fü ewü.” Fü Timoteyo angbü ciki gbü Efeso sela, fü Pawülü ayia anü sü agbü Makedoniya. Fütanga ngü la,

fü Pawülü adu atima köcökpa ne fü Timoteyo agbü Efeso kpala, teka agü tamu züka kaje fefe, te engu ena arı wü kpara di.

Te nih ena atanga köcökpa ne enatikine, nih ena amaka züka kaje, te wü kpara ka Yesu ena afa nganga tete. Nih ti eyi amaka kpah ngü teka wü *kovo gbü tima ka Me, anga mü ena ale neh ene kpara ne, teka tima la.

Wü ngü te Pawülü ba gbü köcökpa ne, wüh dene.

Sapita 1-3 Ngü teka wü kpara ka Yesu de wü kovo ka-wü

Sapita 4-6 Ngü teka kaje te Timoteyo ena amere tima ka-ye tete

Dene mandı ka Pawülü fü Timoteyo

¹ Wayi bala Timoteyo, de-ra Pawülü, ma ba köcökpa ne fü mü me-ra, te ma di de *mürü tima ka Yesu *Kurisito, kpara te nih ngbü eo jia nih gbü nganga na ne. Angü Yesu i ra ta me-ye gbü tima ka-ye la, bete Me E-küwa-nih. ² Ma tima köcökpa ne fü mü, Timoteyo, angü mü tine fere baka ye ra gbü tima ka Me. Ma to mandı fü mü fa sü. Wö nih, Me, ake Miri Yesu Kurisito, di de mü, de wüh wu cinga mü, da eto züka gu ngü fü mü, de *züka maguma wü.

Dene ngü te mü ena arı wü kpara di, de wüh ce siti riri

³ Enga ra, ah le de mü ngbü fi bü gbü Efeso, da erı wü *kpara ka Yesu kpala, kpah baka e te ma mala fü mü, gbü ra ta te ma yia tete, teka anü sü kpa gbü Makedoniya ne. Angü ma ce mü gbü Efeso kpala kükürü de. Wü gara kpara la

kpala, te ewü ngbü esiti nzö wü bu wü de siti riri. Te di bala, ah le de mü di etata siti riri la atata. ⁴ Mü mala ngü fü wü kpara la, de wüh ce wü töndö ngü ka-wü la ace asidi. Ah le de wü *kovo di eri wü kpara de züka riri ka Me, ba e ta te nih mala fü ewü ne. Wüh mere e afü riri ka Me de. Wüh mere e adünda ngü ka Me de wü gara gele, te ewü maka gbü diri cingangü ka-wü, bete iri wü kundu wü ta gügü, ne de. Angü ngü la ti areke kpara de. Ah ena asiti fingangü ka wü kpara, da eto yiki esüka ewü. ⁵ Amba nda-nih, nih di eri wü kpara de züka riri ka Me, teka fü ewü adi ele te-wü. Angü nih ngbü eri wü kpara, de wüh reke fingangü ka-wü, adi emere wü ngü te ena areke gbü jia Me, da ele ngü ka Me de maguma wü biringbö, teka fü ewü amaka wazi, adi ele te-wü ale. ⁶ Angü wü kpara la yia ce da eri wü kpara, de züka riri ka Me, ne eyi, fü ewü adu angbü da emala ka-wü bü töndö ngü kükürü. ⁷ Wüh le ari wü bu wü de ngü ka Me, amba cu de-ewü, wüh je riri ka Me mbi mbi nda-wü de. Fü ewü adu adürü gbü ngü la, angbü emala bü töndö ngü kükürü.

⁸ Fanü fanü, *Riri ka Müse de züka riri, te mü wu si-ngü de te Me to riri la tete eyi mbi la. ⁹ Angü Me to Riri la fü Müse, neh teka wü da? Ah to Riri la teka wü kpara, de te ewü ngbü emere züka ngü gbü jia ni? Ah bala de. Me to riri la teka wü siti kpara, teka asere nga *siti ngü di fü ewü, de wüh ce ngü la asidi. Ah teka wü kpara te ewü je ngü de, wü mürü kögö-nzö te ewü le ngü ka-ni, Me, kpah de. Baka wü kpara, te ewü ngbü emi wü ni wü de wü wö wü, bete ewü de te ewü

ngbü emörö wü kpara ne. ¹⁰ Baka wü kpara te ewü ngbü emere waza, bete ewü te ewü ngbü ele wü bu wü komoko ba würüse tete. Baka wü kpara te ewü ngbü ezoro wü kpara de wazi, afü ewü ba labi ka-wü tete, kpah baka wü kpara te ewü ngbü esu wu, bete ewü te ewü ngbü efiti wü bu wü de mani, de wü kpara te ewü ngbü emere wü gara wü siti ngü 'buru. Me to Riri ka-ye teka wü siti kpara la, de wüh ce siti ngü ka-wü, te di esiti gbü jia ni ne. ¹¹ Riri ka Yesu *Kurisito mala fü nih kpah bala. Ma egbo nga iri Me kpa gbü kpä, angü ah za züka ngü ka-ye, ka Miri Yesu la, to esaka ra, de ma di eri wü kpara ka-ni di!

¹²⁻¹³ Ma egbo nga iri Miri Yesu Kurisito, angü ah fe ra, ato tima ka-ye la esaka ra me-ye. Angü ta gügü, ma de siti kpara, te ngbü eto cinga eküte Miri Yesu de wü kpara kaka-na, da efala ewü. Amba Miri Yesu fi nga siti wü ngü ka-ra la nda de. Fü ah afü te-ye, aboro wü siti ngü ka-ra la, teka *züka maguma ye. Angü ah wu kpah kpo, ga, ma mere ngü la ta, o ra wu ngü ka-ni la de. Fü ah adu awu ra ba züka kpara ka-ye, adu ato wazi fere teka tima ka-ye, de te engu to fere ne. ¹⁴ Wayi, ah mere züka ngü eyi fere fanü fanü, fa tine 'duwa cu sü, teka züka maguma ye la. Angü ah to wazi fere, teka fü ra ato maguma ra fefe na, adu ale wü bu ra, ba e te engu ngbü ele ra.

¹⁵ Angü nih wu kpo, ga, Yesu Kurisito koro füh kotö ne, teka aküwa wü siti kpara. Dela kpeke ngü fanü fanü. Ah le de wü kpara 'buru le ngü la, da eto maguma wü fefe. Nda-ra, ma ta de kpara

te mere siti ngü fa nda wü bu ra le 'buru. ¹⁶ Fü Yesu Kurisito adu awu cinga ra. Fü ah adu aboro wü siti ngü ka-ra, teka züka maguma ye. Angü ah le de wü kpara 'buru wu, gü ba, te kpara dürü ngü ba-neh-ene-la, te ah du fü maguma ye la, ni, Yesu Kurisito, ni tî eyi aboro siti ngü kaka, adu aküwa engu.

¹⁷ Nih gbo nga iri Me!

İri Me ena angbü me-ye, fi mere badi!

Nih gbo nga iri Me!

Angü ah de Miri ka-nih,

te ngbü gbü nzö wü kpara 'buru, fi mere badi.

Nih gbo nga iri me!

Ah tî akpi nda kpah de!

Nih gbo nga iri Me!

Nih tî awu Me de jia nih nda-nih kpah de!

Ah ka-ye duu Me me-ye fanü fanü.

Nih gbo nga iri Me!

¹⁸ Timoteyo, ye ra, ma o mü me-ra, teka de mü di eto riri fü wü kpara agbü Efeso de kpala. Teka ne de, angü *Nzila Wazi Me mala ngü mü ta eyi gügü, gömö wü *kovo, gü ba, "Mü ena adi de kpeke kpara teka tima ka Me." Ngü de te Nzila Wazi Me mala teka mü la, ah tî eyi ato wazi fü mü. Mü za ngü la ba dü esaka mü, mü rü di kpekpeke, teka angbü eri wü kpara de züka riri ka Me, fanü fanü. ¹⁹ Ah le de mü lala eküte Me alala, fü mü adi emere züka ngü, te reke gbü jia Me. Mü mere e ale kaje ka wü Umenayo ake Alekezanda ne de. Angü wüh ce züka riri ka Me ka, fü ewü adu ale ka-wü siti riri. Fü ewü adu angbü emere siti ngü gbü jia Me. ²⁰ Te di bala,

ma ce wü Umenayo ake Alekezanda la, o eyi fü *Satana, de ah to cinga te ewü, teka de wüh wu siti ngü ka-wü la, fü ewü adu ace da efala ngü ka Me.

2

Dene ngü teka wü kpara ka Yesu Kurisito

¹ Timoteyo, enga ra, dene gina ngü te ma emala fü mü, teka wü *kpara ka Yesu Kurisito. Ah le de wü kpara ka Yesu di eku gba fü Me, da eyi-ta Me teka ngü ka-wü, de ngü ka wü bu wü, da egbo nga iri Me. Wüh di eku gba fü Me, teka wü kpara füh kotö ne nde 'buru. ² Wüh di kpah eku gba teka wü miri, de angbe cögbörö wü kpara, te ewü ngbü gbü nzö wü kpara füh kotö ne 'buru. Dela teka ne de, de wü mere kpara la di eto züka riri fü nih, teka de nih ngbü kpa füh kotö akine mba ziii, gbü gu sü, da emere mene wü ngü, de te ngbü ereke gbü jia Me areke ne. ³ Nih ku gba teka wü kpara 'buru, de Me küwa ewü. Te di bala, gba ka-nih la ena areke gbü jia Me. ⁴ Angü Me ngbü ele de wü kpara 'buru je zu ngü ka-ni, teka de ni küwa ewü.

⁵ Gbo nga iri Me! Me ka-ye kü ngbee biringbö. Kpara te Me fe teka areke ngü esüka ni de wü kpara, ah kpah biringbö. Engu de Yesu *Kurisito, te wüh bi engu baka nih, kpara füh kotö ne. ⁶ Angü Yesu Kurisito to ta te-ye fü kpi, teka aküwa wü kpara füh kotö ne 'buru. Ah mere ngü la, gbü züka sikipi te Me fe me-ye, teka agü tamu ngü fü wü kpara 'buru, ga, ni Me, ni ngbü ele de wü kpara 'buru küwa aküwa. ⁷ Ma su wu de. Dela si-ngü de te Me fe ra tete, o *mürü tima ka-ye ne,

de ma di emala ngü ka-ni, Me, la fü wü *ganzi kpara gbü gara wü sü nengete, teka de wüh to maguma wü fü Me.

⁸ E'ba'basu ngü te mü ena amala fü wü kpara ka-mü, gü ba, te yi biti te-yi teka aku gba fü Me la, ma ele de kpara te ena atı engagira nü fü yi, ah di de züka kpara, te o maguma ye teka amere ngü ka Me. Ah ti ngü guvu ye kpah de, engu mere e angbü mürü yiki kpah de.

⁹⁻¹⁰ Ebabata ngü, ah de ngü teka wü würüse. Wü würüse, te ewü di de wü kpara ka Yesu Kurisito ne, ah le de wüh di engbü de züka fingangü gbü nzö wü. Wüh di eto bongo de te ti gbü jia kpara atı kpini. Te wüh le angbü züka wü kpara gbü jia wü kpara la, wüh di emere züka ngü te Me ngbü ele. Wüh ce da eto mene bongo bete 'biri, te wüh ese de mere bi jiase ne, ace. De wüh ce kpah da ei nzö ewü, egaga agaga, da egiri to ngü di ne, ace. Wüh di emere bala de, angü wüh dela wü kpara ka Me. ¹¹ Kpah bala, würüse di enga esa ri wü kovo anga.

¹² Ma le de würüse to riri fü komoko de. Köti mere e ara gbü nzö würüse ne kpah de. Komoko di eto riri eköti me-ye, fü würüse angbü eje.

¹³ Gina kpara ta te Me o fi engu, neh da? Ah de komoko de? Angü Me du mere *Awa tine sisi, fütanga *Adama.* ¹⁴ Gina kpara ta te *Satana fiti engu, neh da? Ah de würüse de? Angü Awa je ngü ka Satana, fü engu ayia amere *siti ngü, te Me le de.† ¹⁵ Te di bala ne,

---

* **2:13** 2:13 Mü ena amaka ngü la gbü Gina Ngü 2:7, 18-22.

† **2:14** 2:14 Mü ena amaka ngü la gbü Gina Ngü 3:1-13.

wü würüse ena aküwa kpah fi aküwa, teka ngü ka Yesu Kurisito, te würüse bi engu me-ye ne. Te ah bala, Me ena aküwa wü würüse, te ewü to maguma wü fefe, da ele ngü kaka-na, kpah da emere wü ngü te ti ati gbü jija na ne.

3

Dene ngü teka wü kovo gbü tima ka Me

¹ Nih wu eyi kpo, ga, ah de züka ngü te kpara le eyi angbü mere *kovo, te ena adi eri wü kpara de ngari Me. ² Te di bala, te mü ena afe wü kpara de bala, ah le mene kpara te mü fe engu la, ah di de züka kpara, te o fingangü ka-ye, teka adi emere wü ngü, te ena areke gbü jia Me. Ah le de ah o jia ye 'duwa duu teka wara ye biringbö. Ah di de kpeke kpara, de nzö ye mbi, te wü kpara ena adi ecu ngüngü acu. Ah di kpara te ena angbü emere ngü fü wü ganzi kpara ereke areke, te ewü koro ngba kpa gba ka la. Engu di kpah kpara, te wu da eri wü kpara mbi mbi mbi. ³ Ah mere e adi enzö fi efa sü de. Ah mere e adi ewü nga, da egü gü kpah de. Ah di de kpara te ngbü ka-ye ziii. Ah mere e angbü eo maguma ye teka jias de. ⁴ Ah di de kpara te ti eyi ao köti, aceka kpï fütanganga na reke 'duwa areke. Fü wü jaji kaka-na adi eje riri kaka-na, da ecu ngüngü na acu. ⁵ Angü te kpara ceka kpï fütanga köti ka-ye mbi de la, engu ena aceka kpï fütanga wü kpara ka Me, neh baye baye? ⁶ Mü fe mene kpara te to maguma ye fü Miri Yesu eyi gügü. Angü te mü fe to kpara, te yiri gbü ngü ka Me nda la de, e-wu neh da, ah ena

akpo da ecu ngü ye, gü ba, ni de mere kpara. Te ah bala, ah ena adu afü te-ye adi emere ngü baka nda *Satana. ⁷ Ah le de yi fe mene kpara, de te wü kpara wu engu eyi 'buru, gü ba, engu de züka kpara ka Me fanü fanü. Angü te Satana le afiti engu la, ah le de engu rü kpekpeke, angü wü kpara ena asiti iri Me teka ngü kaka.

⁸ Kpah bala, teka ngü ka wü gara kpara, te ewü ngbü ele ta-ngü te wü kovo ka Me ne, wüh di kpah de kpeke wü kpara, de nzö wü mbi. Ah le de maguma ewü di biringbö, de wüh mere e adi emala ngü 'basu 'basu de. Wüh mere e adi enzö fi efa sü kpah de. Wüh mere e adi de wü mürü kü, anga kpara te eo gümü jiase ne kpah de. ⁹ Wüh di de kpara, te ewü ngbü elala eküte riri te Me to fü nih. Fü ewü adi emere ngü la de maguma wü ngbee biringbö. ¹⁰ Yi di eceka mene kpara, te yi ena afe engu teka tima la, aceka kpo kpo kpo feke. Te engu ti eyi kpini te nga jia yi la, fü engu adu tine akpo tima la, amere.

¹¹ Teka wü mene wü rüse gbü tima ka Me ne, wüh di kpah kpeke wü wü rüse, te ewü ngbü emere züka ngü. Wüh mere e adi mene wü wü rüse, de te ewü ngbü emala ambala'ba eküte wü kpara ne de. Wüh di mene wü wü rüse, de te ewü di de nzö wü mbi, te ewü ena adi emere tima ka Me de maguma wü biringbö.

¹² Kpah bala, kpara te ena ale ta-ngü te wü kovo gbü tima ka Me la, ah le de engu o jia ye duu teka wara ye biringbö, ah o koti, fü ah adi eto riri fü wü jaji agba ye ereke areke.

13 Dela wü kpara te yi ena afe ewü, ao gbü tima ka Me, angü wüh ena adi emere tima la mbi mbi mbi, kpah da erī wü bu wü de züka riri ka Yesu *Kurisito, fü wü kpara 'buru awu ewü ba kpeke wü kpara.

Dene si-ngü te ma ba köcökpa ne tete fü mü

14-15 Dela ngü te ma ba fü mü, teka ngü ka wü *kpara ka Yesu Kurisito, angü ah le de wü kpara ka Yesu ngbü fi bü da emere züka ngü, te reke areke gbü jia Me. Ma kpakine eyi mari teka akoro kpaka yi kpala kere. Amba te ma koro kere kpah de la, mü ena atanga wü ngü, de te ma ba la, fü mü awu mene wü züka kaje, te wü kpara ka Me ena angbü eza, adi emere züka ngü te nganga na. Angü tima ka wü kpara ka Me, ah teka agü tamu zu ngü ka Yesu Kurisito fü wü kpara 'buru. 16 Angü to *Ngü Mürü ka Me, de te engu gü tatamu fü nih la, ah eyi de mere ngü te ga fa sü le! Ah de ngü ka Yesu, kpara te wüh bi engu kpah ba nih ne. Fü *Nzila Wazi Me ato wazi fefe, angü ah de Ye Me fanü fanü. Wü *malayika ka Me wu engu kpah kpo. Fü wü kpara te engu tima ewü ne, ayia amala ngü kaka-na gbü wü sü füh kotö ne 'buru nde. Fü mere bi wü kpara aci ale ngü la, gü ba, engu de Ye Me fanü. Fütanga tima kaka füh kotö ne, fü Me adu aza engu, ago di kpaka ye agbü kpī, de mere wazi. Dela ngü ka Me te engu tima Yesu di. Te di bala, ah le de nih le riri ka Yesu de maguma nih biringbö.

4

Dene kaje te mü ena ari wü bu mü tete na

¹ De-mü, ye ra Timoteyo, mü rü kpekpeke, da erī wü kpara de zu ngari Me. Angü *Nzila Wazi Me mala eyi fü nih mbölö, gü ba, “Gbü *adu wü sīkpī ne, wü gara kpara ena ace ngari Me, afü te-wü, adi eje ngü ka *Satana, te *siti wü di engame ena adi efiti ewü di, de siti wü riri kaka la” ² Wü kpara la, wüh ena ari ewü ma, wüh je ngü nda-wü de. Wüh gü ba, “Ani de wü kpara ka Me,” amba wüh ngbü nda-wü erī wü bu wü de töndö ngü ka Satana la, ³⁻⁴ ga, “Me le de wü kpara ka-ni mere e aza wü rüse de.” Amba Me mala bala nda de. Gara ewü gü ba, “Te mü zü so gara wü nü, ah kpah de *siti ngü gbü jia Me.” Ngü la, ah de ngü ka Satana, te wü kpara la ngbü efiti wü bu wü di. Te ena adi de nih, wü *kpara ka Yesu Kurisito, nih wu nda-nih kpo, ga, wü e-mazü te Me o ewü me-ye ne, wüh 'buru de züka zü-e. Angü Me o wü e la 'buru, to ewü e-mazü tete, fü nih adi ezü. Te di bala ne, gara zü-e ena adu afü te-ye, asiti gbü jia Me, neh baye baye? Nih, de te nih le ngü ka Me eyi ne, ah le de nih za e-mazü 'buru te Me ngbü eto fü nih ne de tadu, da egbo nga iri na. ⁵ Te mü ku gba fü Me teka zü-e ka-mü la, Me o kpa ye fefeh de? Te Me to e fü mü, mü ena adu ace e la neh baye? Angü Me gü ba, “Wü zü-e 'buru mbi.”

⁶ Enga ra, dela zu ngari Me, te mü ena ari wü bu mü di. Mü de kpeke kpara, angü mü lala eyi eküte züka riri ka Me. Te di bala, ah le de mü ngbü fi bü da erī wü bu mü de ngü la,

teka fü mü angbü züka kpara ka tima ka Yesu Kurisito, te fe mü, o, teka tima la. ⁷ Mü mere e afü te-mü, adu aje töndö riri ta gügü ne, nda-mü de, angü ngü la ena asiti riri ka Me. Mü to maguma mü 'buru teka amere tima ka Me kpekpeke. ⁸ Te mü ngbü kpekpeke teka amere tima ka köti, ah esiti de. Amba, te maguma mü ngbü kpekpeke teka amere tima ka Me la, züka ngü de te mü ena amaka gbü ngü la, ena afa nda köti ka. Angü ngü ka köti ena anza anza. Amba ngü ka Me nza nda de. Te di bala, züka ngü te mü ena amaka gbü tima ka Me la, ah ena angbü fi mere badi, zalü akoro di agbü sü ka Me agbü kpi. ⁹ Dela kpeke ngü fanü fanü. Ah le de nih to maguma nih 'buru teka ngü la. ¹⁰ Te di bala, nih to maguma nih, teka angbü emere tima ka Me la kpekpeke, de wazi nih 'buru, angü nih ena amaka *küküwa gbü ngü la. Nih o jia nih eyi teka Mere Me, angü ah ngbü eküwa wü kpara, te ewü to maguma wü eyi fü Yesu Kurisito ne 'buru meye. ¹¹ Dela ngü de te mü ena adi emala fü wü bu mü, da eri ewü di.

¹² Enga ra, mü ngbü ba kpeke kpara, angü wü kpara ena awu mü ba jaji. Mü di emere ngü kpekpeke, teka fü ewü adi eo lümü te mü. Mü di emere züka ngü gbü jia Me, kpah da ele ngü kaka de maguma mü biringbö. Mü di ele wü bu mü de maguma mü, kpah da emala züka ngü fü ewü ereke areke. Mü di eceka te-mü 'be teka ngü ka wü würiuse, teka fü mü angbü *nzila. Te mü mere züka ngü ka Me la bala, ngü la ena agü tamu züka kaje fü wü kpara ka Yesu Kurisito, fü ewü angbü efa nga mü tete.

¹³ Mü ngbü fi bü da erī wü bu mü de ngü ka Me, zalü akoro di gbü sīkpī, te ma ena adu akoro tete. Mü di etanga *Ngari Me, da esere si-ngü la fū ewü. ¹⁴ Mü mere e ace ngü la kpo fī de, angü dela tima te Me to fū mü, fū mü adi emere. Angü Me to ta wazi fū mü teka tima la, esaka wü *kovo, gbü sīkpī ta te ewü o kpa wü tete gbü nzö mü, teka tima ka Me ne. Me to wazi fū mü ta kpah gbü wü ngü te wü kovo la mala teka mü gbü wazi ka *Nzila Wazi Me, gü ba, “Mü ena angbü ba kpeke kpara gbü tima ka Me.” ¹⁵ Dela wü ngü te mü ena ao maguma mü teka adi emere. Te mü mere bala, wü bu mü ena acu ngü mü, ga, mü te enü de ngü la kpa engagira nü.

¹⁶ Timoteyo, enga ra, mü o to mü fi bü teka amere züka ngü gbü jia Me, da erī wü bu mü de zu ngü ka Me la. Angü te mü mere bala, mü ena amaka *küküwa, fū mü aküwa kpah wü mene kpara, te ewü ena aje ngü la gömö mü la.

5

Dene kaje te mü ena ari wü kpara ka Yesu tete

¹ Te gara kpara mere mba ngü dürü la, ah le de mü rī engu gbü züka kaje. Te ah de mere kpara, mü mere e ari engu de wazi de. Mü mala ngü fefe na ferrre, ba e te mü emala ngü fū wö mü. Te ah de ka'dörö la, de mü to riri fefe na, ba e te mü erī enga ni mü. ² Te ah de mere wü rüse la, de mü rī engu baka ni mü. Te ah de jaji wü rüse la, de mü rī engu baka tangbase

ka-mü. Mü mere e ao gümü tangbase la, wü rüse tete de.

Dene ngü teka wü wü rüse wökö

³ Ah le de yi di ele ta-ngü te wü wü rüse wökö, mene ewü te ewü di kpikpi wü, te mürü ewü di ma ne. ⁴ Amba, te wü jaji ka-ewü ladü, ah le de wü jaji la di emere ngü ka Me agba wü areke areke, teka fü ewü ceka kpï fütanga ni wü me-wü, angü ni wü ngbü eceka kpï fütanga ewü ta me-ye. Kpah bala, dela züka ngü, te ena areke areke gbü jia Me.

⁵ Mene wü rüse wökö, te mürü ye na di ma fanü fanü la, ah le de engu o jia ye te Me, da eku gba fü Me ra de biti mini, de Me le ta-ngü tete na. ⁶ Amba, te wü rüse la ngbü eo to ye, teka tadu füh kotö ne, ba e te engu ngbü ele la, mene wü rüse la ena angbü gbü jia Me ba kö kpara. Angü ah je ngü ka-ni, Me, tîne eyi de.

⁷ Enga ra, Timoteyo, mü mala ngü la fü wü *kpara ka Yesu kpekpeke, de wüh di eceka kpï fütanga wü ni wü de wü ata wü, angü wü kpara ena asiti iri ewü. ⁸ Te kpara ce wü mürü ye gbü cinga la, ah mere mere *siti ngü eyi gbü jia Me. Siti ngü kaka ena afa nda wü kpara, te ewü le ngü ka Me kü de ne, angü ah gü ba, “Ni de kpara ka Me,” amba ah je riri ka Me nda de.

⁹ Ah le fü wü *kpara ka Yesu Kurisito adi ele ta-ngü te wü wü rüse wökö ale. Yi mere e amere ngü la fa fa fa de. Yi fi nga ngü la mbi mbi mbi feke. Ah le de wüh di de wü mere wü rüse, te re ka-ewü koro eyi ba e teke bata (60). Ah le kpah wü mene wü rüse, ta te ewü ngbü eo jia

wü 'duwa duu teka watï wü biringbö ne. ¹⁰ Kpah bala, ah le fü ewü adi de wü wüürüse, de te wü kpara 'buru ngbü ewu ewü ba züka kpara. Ah le mene ewü, ta te ewü ngbü eri wü jaji ka-wü ereke areke, da ele ta-ngü te wü ngba, wü kpara ka Yesu Kurisito, da ese ngu fü ewü ne. Ah di kpah de mene wü wüürüse, de ta te ewü ngbü ele ta-ngü te wü mürü cinga, da emere wü ngü 'buru ereke areke ne. Te ah bala la, de mü ba iri ewü aba.

¹¹⁻¹² Te ah de jaji wüürüse la, mü mere e ale ta-ngü tete de. Angü wü wüürüse wökö te yi ena aba iri ewü la, wüh ena akina te-wü, gü ba, “Ani ena alala eküte tima ka Yesu Kurisito, ani du za komoko tine de.” Te ah di de jaji wüürüse la, gümü komoko ena adu ake engu, fü engu ace ngü de te engu mala la, teka ngü ka komoko. Ngü la ena adu akoro fefe ba dürü ngü. ¹³ Ah kpah bala, teka mene jaji wüürüse, te wüh ele ta-ngü tete kükürü, basa ena azoro engu, angü tima kaka ma. Te di bala, ah ena angbü adi endoro tine bü faaa, te nga wü köti 'buru. Fü ah akpo da emala ambala'ba, da egiri nga ngü te wü bu ye, da emala wü ngü te ti de. ¹⁴ Te ah bala la, ah ena adi de züka ngü, te wü jaji wüürüse ri gbü ngü la nda-wü kü de la. Te komoko kpi akpi esaka gara jaji wüürüse la, ah le de engu za gara komoko gbü züka kaje, teka fü ah abi wü jaji, da emere tima ka köti. Angü wü vügü ka-nih ena asiti iri wü kpara ka Yesu Kurisito teka ngü kaka. ¹⁵ Dela ngü te ma mala teka ngü ka wü jaji wüürüse, angü gara ewü ce ngü ka Yesu Kurisito eyi, du fü te-wü eje ngü ka *Satana.

¹⁶ Te mü gü ba, “Ni de kpara ka Yesu Kurisito,” te würüse wökö ladü agba mü la, de mü le ta-ngü tete me-mü. Mü mere e ambü wü bu mü de ngü la de. Dela teka ace mba kaje fü wü kpara ka Yesu Kurisito, fü ewü ale ta-ngü te mene wü würüse wökö, de te mürü ewü di ma, ne.

Dene ngü teka wü kovo, te ewü ngbü emere tima ka Yesu

¹⁷ Wü *kovo gbü tima ka Yesu, te ewü emere tima ka-wü kpekpeke ne, ah le fü yi adi ecu ngü ewü acu, kpah da ele ta-ngü te ewü. Ma mala ngü la kpekpeke, angü wüh de wü kpara, de te ewü ngbü emala ngari Me fü wü kpara, kpah da erī wü kpara ka Yesu Kurisito ne. ¹⁸ Yi fi nga ngü te wüh ba gbü *Ngari Me, gü ba, “Te mü o kpara, de ah mere tima ka-mü agbü yī la, mü mere e ace engu tala de.”* Gara gü ba, “Ah le de kpara, te ngbü emere tima ne, maka na tima ka-ye.”†

¹⁹ Te gara kpara koro kpaka mü, bü me-ye kpikpi ye, teka asiti irī kovo ka Me la, de mü mere e aje ngü kaka-na la de. Ah ngbü ele wü kpara 'basu, anga bata, te ewü wu *siti ngü kaka-na la cu de jia wü. ²⁰ Te ah bala la, de mü je ngü ka-ewü la eje, fü mü aza mene kovo de te dürü ngü de bala, akoro de engu engagira wü *kpara ka Yesu Kurisito 'buru. Fü mü arī engu gbü jia wü bu ye na, teka fü wü bu ye na awu siti ngü kaka, angü wüh ena adürü ngü te gara kpah bala. ²¹ Mü mere e amere ngü la bü ka ka ka de. Mü

* **5:18** 5:18 Mü ena amaka ngü la gbü Manda nga Riri 25:4.

† **5:18** 5:18 Mü ena amaka ngü la gbü Matayo 10:10bete Luka 10:7.

ceka kpī gbü ngü engu la ferrre feke. Fū mü adu tīne afi nga ngü gbügbü na, aye süsüka na mbi. Mü mere e areke ngü areke fefe na, angü ah de kovo, ne de. Mü mere e afüwa kpara, angü engu de enga ni mü, ne kpah de. Dela wü ngü te ma emala fū mü, gbü jia Me ake Yesu Kurisito, bete wü *malayika ka Me kpah nde 'buru, teka fū mü adi emere.

²² Te mü le eyi efe kpara gbü tima ka Me la, mü mere e afe kpara bü ka ka ka de. Mü fi nganga afi, ceka aceka kpo kpo kpo. Angü, te mü fe mene kpara, te ena adu afü te-ye, akpo da emere wü siti ngü la, ngü engu la ena adu angbü tīne gbü nzö mü. Mü mere e aza lümü, akoro di gbü nzö mü bala de. ²³⁻²⁵ Mü ceka wü kpara, te mü ena afe ewü, aceka kpo kpo kpo, angü wü gara kpara ngbü emere dürü ngü ka-wü gbü zi, esalakumu, te wü kpara wu ewü di de. Wü gara kpara emere nda-wü siti ngü gbü jia wü kpara ngbaa ngbaa ngbaa, fū wü kpara aci awu wü siti ngü ka-ewü engu la 'buru. Kpah bala, wü gara kpara ngbü emere wü züka ngü gbü jia wü kpara. Wü gara kpara emere nda-wü züka ngü ka-wü gbü zi, te wü kpara ti awu de. Wü kpara ena adu awu züka ngü ka-ewü la te gara.

Ye ra, Timoteyo, mü mere e adi enzö bü duu ngu de. Te soko mü ngbü emere mü kpah fi bü amere la, mü di enzö kpah mba enga *vinü 'dongoni, fū ah angbü ele ta-ngü te-mü baka rü, teka bu mü la.

Dene ngü teka wü labi

¹ Mene labi te ngbü emere tima fü kpara te le ngü ka Me de, mü mala fü ewü, de wüh di eo lümü wü mere kpara ka-wü la, ao kpekpeke, angü wü kpara ena asiti iri Me teka ngü ka-ewü, gü ba, “Nih ngbü eri wü kpara de siti riri.” ² Te mere kpara kaka di kpah *kpara ka Miri Yesu la, engu mere e adi efala mere kpara ka-ye la de. Ah mere e afi, ga, “Angü dela enga ni ni gbü ngü ka Yesu, ni ena aje ngü kaka baye?” ah mere e amala bala de. Baka te mere kpara kaka di de kpara ka Miri Yesu ne, engu di eje ngü kaka tine efa sü, angü mere kpara kaka la de züka kpara, te le ngü ka Yesu Kurisito, te Me ngbü kpah ele engu.

Wayi, ye ra Timoteyo, dela eyi wü ngü, de te mü ena angbü eri wü *kpara ka Yesu di, fü ewü angbü emere.

Dene ngü ka wü kpara, te ewü ngbü eri wü bu wü de siti riri

³ Mene kpara te ngbü eri wü bu ye de gara riri, te di kpikpi ye ne, ah de siti kpara. Angü riri ka-nih, ah de züka ngü ka Miri Yesu Kurisito, te ngbü egü tamu züka kaje ka Me fü nih fanü fanü ne. ⁴ Mene kpara te ngbü eto gara riri de bala, ah ngbü ecu ngü ye, ga, “Ni de mere kpara, te ni wu ngü 'buru kpo,” amba ah wu ngü 'buru 'buru de. Tima kaka-na ka-ye bü teka adi ega yiki, teka wü gara töndö ngü kükürü. Tekka ngü la, ah ena akpo angbü ekpi kanga, da ewü nga de wü bu ye, da efala ewü. Angü ah ngbü efi nga ngü, ga, wü bu ni nda-wü 'buru de siti wü kpara.

⁵ Fingangü kaka siti bala, angü ah je züka riri ka Me nda kpah de. Ah ga, “Ni ngbü emere tima ka Me,” amba de! Ah o fingangü ka-ye 'buru teka züka ngü, te ni ena amaka gbü tima la.

⁶ Fanü fanü, mü ti eyi amaka mere bi züka wü ngü gbü tima ka Me. Amba ah de wü ngü de füh kotö ne nda de. Te mü mere tima ka Me de maguma mü biringbö, fü mü ace ngü ka gümü e asidi, te mü mere bala, mü ena angbü de tadu fanü fanü. ⁷ Wüh o maguma wü teka wü e de füh kotö ne, neh teka ne? Ta te ewü bi mü füh kotö ne, wü e la ladü esaka mü? Kpah bala, gbü ra te mü ena akpi tete, mü ena aza wü e ka-mü la, ago di? ⁸ Te di bala ne, te mü maka mba enga zü-e, bete kala bongo te mü ena ato eküte mü la, mü fi nga ngü de, mü ngbü ka-mü de tadu te mü, angü wü e la ti eyi ale ta-ngü te mü. ⁹ Mene kpara te o fingangü ka-ye teka amaka bi jiasse, ah ena amaka mere cinga gbü ngü la. Angü *Satana ena afiti engu, de ah ti gbü yimba ka-ni. Te di bala, ah ena adürü te kaje ka Me asidi, fü ah akpi akpi fi mere badi. ¹⁰ Angü, te mü o maguma mü 'buru teka jiasse la, ngü la ena aza mere bi wü *siti ngü 'buru, akoro di gbü nzö mü. Wü gara kpara ce ngü ka Me eyi, teka gümü jiasse. Fü ewü amaka mere kuru teka ngü la.

Dene riri teka züka ngü te mü ena angbü emere

¹¹ Timoteyo, ye ra, mü mere e angbü ba siti wü kpara la de, angü mü nda-mü de mürü tima ka Me. Te di bala, mü to maguma mü fü Me, fü mü ao fingangü ka-mü 'buru, teka adi emere

wü ngü te reke areke gbü jijia, kpah teka adi engbü ziii, da ele wü bu mü de züka maguma mü. Mü di etüka te-mü, da erü kpekpeke gbü ngü ka Miri Yesu. ¹² Mü i maguma mü ai, baka kpara te ngbü emere gü teka ngü ka Me. Mü zoro ngü ka Me la de kpa mü 'basu, teka fü mü aküwa fi mere badi. Angü Me fe mü eyi teka *küküwa la. Mü fi la nga sikipi ta te mü kina te-mü, gbü jia mere bi wü kpara, gü ba, “Ni to maguma ni eyi fü Me fanü fanü ne.”

¹³⁻¹⁴ Timoteyo, ye ra, wü ngü te ma mala fü mü la, ah de kpeke ngü. Ah le de mü di emere wü ngü la zalü 'buru. To mü mere e airi tete kpo fi de. Ma mala ngü la fü mü kpekpeke de iri Mere Me, angü ah ngbü eküwa wü kpara fuh kotö ne 'buru me-ye. Ma mala ngü la kpah de iri Yesu *Kurisito, angü engu rü ta kpekpeke ba komoko engagira Miri *Pilatü.* Mü di emere wü ngü la bala, zalü gbü sikipi te Yesu Kurisito ena adu akoro tete na. Fü Miri Yesu aceka mü ba züka kpara ka-ye.

¹⁵ Nih gbo nga iri Me,
     angü engu de kpara,
     te ena agü tamu Yesu Kurisito fü nih gbü
     sikipi la.

Nih gbo nga iri Me,
     angü ah de Mere Miri duu me-ye,
     te fa wü miri fuh kotö ne nde 'buru.

¹⁶ Nih gbo nga iri Me,
     angü gara kpara kpala bakaka kpa fuh kotö
     akine nda ma.

---

* **6:13-14** 6:13-14 Gara iri Pilatü de Pondiyo.

Nih gbo nga iri Me,
 angü te engu di dela,
 ah ti akpi nda kü de.

Nih gbo nga iri Me,
 angü ah ngbü engbü ka-ye
 gbü züka sü kpa tikpi te eci aci ba ra,
 te kpara ti ae jia ye, aceka de.

Nih gbo nga iri Me,
 angü ah ngbü me-ye gbü nzö nih, fi mere
 badi.

Dene gara ngü teka wü kpara

te ewü di de mere bi jiase esaka wü

¹⁷ Mü ri wü kpara, te ewü di de mere bi jiase esaka wü ne, de wüh mere e adi ecu ngü wü de. Wüh mere e ao maguma wü teka mere bi jiase ka-wü la kpah de. Angü wü jiase, de wü e de füh kotö ne, ena anza ka-wü 'buru anza. Wüh di eto maguma wü fü Me, angü engu de kpara te ngbü eto züka wü e engu la fü nih 'buru me-ye, de nih ngbü de tadu tekaka. ¹⁸ Mü ri ewü de wüh di emere wü züka ngü, te ena areke areke gbü jia Me. Ah le de wüh di ele ta-ngü te wü bu wü. Wüh mere e angbü mürü zü de. ¹⁹ Te wüh ngbü emere züka ngü bala la, wüh ena amaka mere züka ngü te gara, angü Me ena ale ta-ngü te ewü ale. Fü ewü aküwa, angbü de mere tadu agbü sü ka Me agbü kpi kpala, fi mere badi.

Dene adu riri ka-ra fü mü

²⁰⁻²¹ Wayi, ye ra Timoteyo, mü zoro riri ka Me de kpa mü 'basu mini. Angü ah de kpeke riri te engu to fü mü, teka fü mü adi eri wü bu mü di.

Wü gara kpara ladü, te ewü ngbü ega yiki, da efiti wü kpara de töndö riri ka-wü. Mü mere e ao fingangü ka-mü te siti riri ka-ewü la de. Wüh gü ba, “Ani wu ngü fa sü,” amba de! Wüh dürü ka-wü te kaje ka Me eyi asidi.

Me di de yi, da ele ta-ngü te yi de *züka maguma ye.

Dela adu ngü ka-ra. De-ra Pawülü.

**To Ngü Mürü ka Me bete Gina Ngü (S Sudan)
Mündü: To Ngü Mürü ka Me bete Gina Ngü (S
Sudan) New Testament+**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mündü)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

9787304f-bc80-5421-9b63-c767eb819b6f